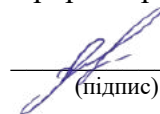

Міністерство культури та інформаційної політики України
Закарпатська академія мистецтв
Кафедра культури та соціально-гуманітарних дисциплін

«ПОГОДЖУЮ»

Проректор з навчальної роботи

Бокшан А.М.

(підпис)

“12” серпня 2022 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СПЕЦДИСЦИПЛІН У ЗВО ТА ПЕДПРАКТИКА»
ОПП « Живопис » / ОК9

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Ступінь	Магістр
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Статус дисципліни	Обов'язковий компонент
Рік викладання / семестр, курс	2022/2023 / 2-й рік підготовки, 3-й семестр
Обсяг дисципліни (кредити/години)	5 ЄКТС / 150 годин, з них 79 аудиторні
Мова викладання	Українська
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Викладач	Аліна Володимирівна Волощук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри культури та соціально-гуманітарних дисциплін
Контактний тел.	0509092068
e-mail	aljvoloschuk@ukr.net
Інформація про консультування	Очне/он-лайн

Силабус навчальної дисципліни «Методика викладання спецдисципліни у ЗВО та педагогічна практика» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація ОПП «Живопис» / Укладач: Волощук А.В. – Ужгород: ЗАМ, 2022. – 28 с.

Розробник: кандидат педагогічних наук, доцент Волощук А.В.

Затверджено на засіданні кафедри
Культури та соціально-гуманітарних дисциплін

від «12» серпня 2022 року, протокол №1.

Схвалено Вченою радою Закарпатської академії мистецтв

від «12» серпня 2022 року, протокол №1.

© Волощук А.В., 2022 рік

© Закарпатська академія мистецтв, 2022 рік

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета й завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Компетентності й програмні результати навчання з дисципліни.....	6
4. Програма навчальної дисципліни	6
5. Зміст лекційного матеріалу з дисципліни	7
6. Перелік і структура семінарських/практичних занять.....	13
6.1. Структура семінарських занять	13
6.2. Підпрактика	15
7. Зміст самостійної/індивідуальної роботи студентів	19
8. Контроль навчальної роботи студентів	21
8.1. Форми контролю навчальної роботи	21
8.2. Поточний та проміжні контролю	21
8.3. Підсумковий контроль.....	22
9. Оцінювання навчальної роботи студентів	24
9.1. Розподіл балів, що присвоюються студентам з дисципліни.....	24
9.2. Критерії оцінювання знань студента	24
10. Політики курсу	25
11. Інформаційно-методичне забезпечення дисципліни	26
11.1. Методичне забезпечення.....	26
11.2. Рекомендована базова література.....	26
11.3. Рекомендована допоміжна література	27
11.4. Інформаційні ресурси	28

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Спеціальність / ОПП	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація / ОПП «Живопис»	
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Рік підготовки	2-й	-
Семестр	3-й	-
Кількість кредитів	5	-
Модулів	1	-
Змістових модулів	5	-
Загальна кількість годин	150	-
Кількість аудиторних годин:	79	-
лекції	34	-
практичні / семінарські заняття	45	-
Кількість годин, відведених на самостійну роботу	71	-
Форма підсумкового контролю	Екзамен	-

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна «Методика викладання спецдисциплін у закладі вищої освіти та педпрактика» є нормативною дисципліною для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, її засвоєння є підґрунтям для ефективної освітньої діяльності викладача у вищій школі.

У сучасних умовах реформування системи освіти України набула актуальності проблема профпідготовки фахівців. Її розв'язання полягає у відродженні українським суспільством національної ідеї, відкритості зарубіжному досвіду, утіленні перспективних технологій розвитку, навчання, викладання у ЗВО. У цьому процесі особливої актуальності та визначального значення набувають методика, методи, технології та техніки викладання дисциплін у закладах вищої освіти. **Методика викладання** – це оптимальне поєднання загально дидактичних методів, прийомів і засобів навчання, які застосовуються для організації навчального процесу.

Завдання. В результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- 1) методологічні основи сучасної методики викладання у вищій школі;
- 2) теоретичні засади навчально-виховного процесу у ЗВО;
- 3) різноманітні форми, види, методи і засоби організації навчально-виховного процесу у ЗВО;
- 4) методи педагогічного впливу на студента;
- 5) норми, критерії оцінювання знань, умінь студентів;
- 6) специфіку застосування новітніх освітніх технологій у вищій школі;
- 7) особливості організаторської, координаційної та управлінської діяльності у вищому навчальному закладі;
- 8) особливості діяльності, педагогічної культури викладача вищої школи, професійні вимоги до нього;
- 9) особливості педагогічної комунікації між викладачем і студентом.

вміти:

- 1) визначати індивідуальний підхід до розвитку особистих якостей студентів ЗВО та впливати на їхню поведінку шляхом створення відповідного освітнього середовища;
- 2) володіти сучасними ефективними методиками організації навчально-виховного процесу у ЗВО;
- 3) створювати сприятливий морально-психологічний клімат у студентському колективі у ході навчально-виховного процесу;
- 4) аналізувати та впроваджувати у власну діяльність теоретично обґрунтовані положення найсучаснішого педагогічного досвіду;
- 5) планувати структуру, зміст, процес організації лекції, практично-семінарського заняття;
- 6) укладати лекційні тексти за передбачуваною схемою, планом;
- 7) забезпечувати виконання розвиваючої, координуючої, управлінської функції викладача у ЗВО;
- 8) здійснювати саморозвиток, самоосвіту, самовиховання, самоорганізацію.

Методи навчання: словесні (лекція, фронтальне пояснення); наочні (демонстрація практичних зразків); практичні (практичні вправи, індивідуальний контроль, власний приклад); самостійна робота.

Міждисциплінарні зв'язки. В структурі дисциплін гуманітарного циклу курс має безпосередній зв'язок з дисциплінами «Педагогіка вищої школи», філософією, педагогікою, психологією, соціологією, етикою, естетикою, «Живописом», «Рисунком», «Проектуванням», «Профмайстерністю».

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Шифр за ОПШ	Компетентності	Програмні результати
К 02.	Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.	ПРН – 17. Застосовувати методологічні основи педагогіки та психології у сфері мистецької освіти, володіти методикою викладання фахових дисциплін у закладах вищої художньої освіти.
К 03.	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	
К 06.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	
К 14.	Володіння теоретичними і методичними засадами навчання та інтегрованими підходами до фахової підготовки художників образотворчого і декоративного мистецтва та реставраторів творів мистецтва, планування власної науковопедагогічної діяльності.	
К 19.	Здатність володіти категоріальним апаратом, інструментарієм сучасного мистецтвознавчого аналізу стилістичних течій та художніх творів; основними науковими принципами експертизи творів образотворчого мистецтва.	

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Європейська освітня інтеграція.

Змістовний модуль 2. Дидактичні основи педагогічного процесу.

Змістовний модуль 3. Методичні основи викладання мистецьких дисциплін.

Змістовний модуль 4. Методологічні основи активізації навчального процесу у вищих мистецьких закладах.

Змістовний модуль 5. Педпрактика.

5. ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ З ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль	Тема	Структура лекції	Література (джерела базової рекомендованої літератури)	Кількість годин	
				д.ф.н.	з.ф.н.
Змістовний модуль 1. Європейська освітня інтеграція	Мета, завдання, предмет вивчення дисципліни.		2,5,6,7,13	1	
	Концептуальні напрями розвитку вищої мистецької освіти в Україні.	Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу. Основні напрями культурно-освітньої і науково-технічної інтеграції - впровадження європейських норм і стандартів в освіті, науці й техніці, поширення власних культурних і науково-технічних здобутків у ЄС. Заходи щодо створення нової нормативно-правової бази національної вищої освіти України.	14,20,21,23	1	
	Особливості систем вищої мистецької освіти у країнах Європи.	Система вищої освіти Польщі, Словаччини, Румунії, а також США, Франції, Німеччини та ін.		1	
	Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти.	Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи. Причини запровадження Болонської концепції. Мета Болонського процесу. Принципи Болонського процесу.	13,14,15	1	
	Адаптація вищої освіти України до вимог болонського процесу.	Цілі, принципи та етапи формування Європейської системи вищої освіти в Україні. Європейська кредитно-трансферна система (ECTS). Принципи, шляхи і засоби адаптації Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS) у вищу освіту України. Неадекватність системи вищої освіти України Європейським освітнім стандартам	13,14,15	1	

Змістовний модуль 2. Дидактичні основи педагогічного процесу	<p>Структура педагогічної системи у вищому навчальному закладі. Закономірності процесу навчання у мистецькому навчальному закладі. Принципи навчання.</p>	<p>Дидактика — загальна теорія освіти і навчання. Предмет дидактики. Закономірності процесу навчання. Принципи навчання Індивідуалізація навчання.</p>	1,2,4,6	2	
	<p>Структура вищої мистецької освіти, рівні підготовки спеціалістів, система вищих мистецьких навчальних закладів.</p>	<p>Навчання. Викладання. Освіта. освітні й освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти. Національний вищий навчальний заклад. Університет. Академія. Інститут. Коледж.</p>	7,8,9,10	1	
	<p>Навчально-методичний комплекс за спеціальністю «Образотворче мистецтво». Освітньо-професійна програма. Освітньо-кваліфікаційна характеристика. Структурно-логічна схема підготовки. Державний стандарт освіти. Навчальний план.</p>	<p>Організаційно-методичне забезпечення навчального процесу. Зміст освіти. Освітньо-професійна програма (ОПП) підготовки фахівців. Освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ). Структурно-логічна схема підготовки. Державний стандарт освіти. Навчальний план. Розподіл дисциплін за навчальним планом.</p>	14,17,18	2	
	<p>Навчальний графік, робочі програми, тематичні плани.</p>	<p>Навчальний графік. Навчальна програма як нормативний документ. Типові навчальні програми. Два способи побудови навчальних програм. Робоча навчальна програма. Структурні складові робочої навчальної програми дисципліни</p>	15,17,18,20	1	

<p>Організація аудиторної роботи зі студентами.</p>	<p>Основні фактори, які мотивують студентів до високопродуктивної навчально-творчої діяльності. Організація освітнього середовища для забезпечення необхідних умов навчального процесу. Вивчення громадської думки в процесі проведення аудиторних занять. Форми здійснення навчального процесу у закладах вищої освіти. Основні види навчальних занять у вищому навчальному закладі .</p>	<p>23,27,28</p>	<p>1</p>	
<p>Організація праці викладача</p>	<p>Робочий час викладачів вищих навчальних закладів. навчальне навантаження викладача. Види навчальних занять, що входять до навчального навантаження науково-педагогічного працівника відповідно до його посади. Планування робочого часу викладачів в індивідуальному робочому плані. Графік робочого часу викладача. Методична, наукова й організаційна робота викладачів.</p>	<p>38,39,40,41</p>	<p>1</p>	
<p>Роль кафедри в управлінні навчальним процесом. Навчальна, методична, наукова робота кафедри. Завдання завідувача кафедрою. Завдання викладацького складу.</p>	<p>Кафедра як основний структурний навчально-науковий підрозділ вищого навчального закладу. Завідувач кафедри, його права і обов'язки. Навчальна робота кафедри. Методична робота кафедри. Наукова робота кафедри. завдання завідувача кафедри. Завдання викладацького складу кафедри.</p>	<p>42,43</p>	<p>2</p>	
<p>Інститут кураторства у вищому мистецькому навчальному закладі.</p>	<p>Куратори академічних груп. Організаційна робота куратора зі студентами. Обов'язки і права куратора студентської групи.</p>	<p>2,5,8</p>	<p>1</p>	
<p>Участь викладачів кафедри в контролі за якістю навчально-виховного процесу. Форми контролю роботи викладачів.</p>		<p>2,5,8</p>	<p>1</p>	

Змістовний модуль 3. Методичні основи викладання мистецьких дисциплін	Методика читання лекцій.	Етапи підготовки лекції. Особливості використання лектором лінгвістичних, паралінгвістичних і кінетичних засобів впливу на аудиторію. Поділ лекцій за змістом і формою представлення інформації. Лекція з елементами проблемного навчання. Інформаційні. Підсумкові. Консультаційні. Лекції за типом їх подачі слухачам. Монологі. Діалоги. Дискусії. Критерії оцінювання лекторської майстерності. Підготовка оратора до лекційного виступу. Читання лекції.	9,10,11,16	2	
	Методика проведення практичних і семінарських занять.	Практичне заняття як форма навчального заняття. план-конспект практичного заняття. Семінарське заняття як форма навчального заняття. Карта оцінки практичного(семінарського) заняття. Модель семінарського заняття в активній формі. Порядок підготовки і проведення семінарів в активні формі.	16,17,23,30	1	
	Методика оцінювання знань, умінь і навичок студентів (приймання іспитів і заліків, переглядів практичних робіт).	Види контролю: вхідний, поточний, проміжний, підсумковий, відстрочений. Організація складання іспитів і заліків. Семестровий іспит. Семестровий залік. Загальні критерії оцінювання знань студентів на іспиті.	39,40,41,42	2	
	Методичні основи організації тестового контролю знань студентів.	Тестові програми. Основні функції тестового контролю знань студентів: 1) діагностична; 2) навчальна; 3) організуюча; 4) виховна. Тест педагогічний. Вимоги педагогічного тесту. Тест на впізнавання. Тест на достовірність. Тестове завдання на доповнення. Тест на відповідність. Тест на послідовність дій. Тест на конструювання. Тест у формі ситуаційного завдання.	35,36	1	
	Організація проведення державних кваліфікаційних іспитів.	Організація і складання державних іспитів.	20,23,26	1	

<p>Методика організації курсового і дипломного проектування. Курсовий проект (робота). Робота студента над дипломною роботою (проектом).</p>	<p>Мета курсового проектування. Курсовий проект і курсова робота. Організація і захист дипломної роботи. Загальні вимоги до курсового проекту. Робота студента над дипломною роботою (проектом). Завдання дипломної (випускної) роботи. Реферативна та дослідницька дипломна робота.</p>	2,3,5	1	
<p>Організація практичної підготовки майбутніх спеціалістів. Виробнича практика. Стажування студентів магістратури.</p>	<p>Виробнича практика. Організація практики. Переддипломна практика студентів. функції керівника практики від вищого навчального закладу. Обов'язки студентів вищих навчальних закладів при проходженні практики. Оформлення звітів за вимогами, встановленими вищим навчальним закладом. Стажування магістрантів. Мета стажування. загальні завдання стажування магістрів. Організація проходження стажування. Керівництво стажуванням. Обов'язки керуючого стажуванням кафедри. Організація діяльності стажистів на виробництві.</p>	1,10,12,16	2	
<p>Організація самостійної та індивідуальної роботи студентів.</p>	<p>Методологія організації самостійної та індивідуальної роботи за кредитно-модульною технологією. Самостійна та індивідуальна робота студентів як форми навчального процесу у ЗВО. Завдання самостійної роботи студентів у вищому навчальному закладі. змістовний і організаційний вид самостійності. Форми самостійної роботи студентів. Рекомендації щодо організації ефективної самостійної та індивідуальної роботи студентів. форми індивідуальної роботи студентів. індивідуальні навчально-дослідні завдання. Консультації. підготовка рефератів. виконання наукових робіт; підготовка наукових доповідей і публікацій. Форми залучення студентів до індивідуальної роботи у вищому навчальному закладі.</p>	1,3,7	1	

Змістовний модуль 4. Методологічні основи активізації навчального процесу у вищих місцевських закладах.	Інноваційні педагогічні технології педагогічні активізації навчання.	Соціологізаторська педагогіка. Біхевіористська педагогіка. Програмоване навчання. Теорія поетапного формування розумових дій.	24,26,28,30,35	1	
	Організація проблемного навчання.	Проблемне навчання. Принципи проблемного навчання. Процес організації проблемного навчального заняття.	36,37,42,43	1	
	Дистанційна система освіти.	Дистанційна освіта як форма навчання. Педагогічні технології дистанційного навчання. Інформаційні технології дистанційного навчання. Характерні риси дистанційної освіти. Компоненти організаційної структури навчального процесу за дистанційною освітою. кейс-технологія. TV-технологія, мережна технологія.	27,30,36	1	
	Організація рейтингової та кредитно-модульної технологій навчання. Відмітні риси модульного навчання.	Модульне навчання. Сутність модульного навчання. відмінні особливості модульного навчання від традиційного. Принципи модульного навчання. Принцип модульності. Принцип структурованості змісту навчання на окремі елементи. Принцип динамічності Принцип оптимальності методів діяльності. Принцип гнучкості. Принцип усвідомленої перспективи. Модульно-рейтингова технологія (МРТ). Концепція модульно-рейтингового навчання. Кредитно-модульна технологія навчання. Система ECTS.	3,12,22,35,38	2	
	Концептуальні основи управління навчально-творчою діяльністю.	Основними ознаками творчої особистості. Теорія поетапного формування творчого досвіду. Види навчальної діяльності. Репродуктивна, продуктивна. Творча. Педагогічний вплив на розвиток творчої особистості	9,12,34,35,37	1	
	Організація навчально-дослідної роботи студентів.	Завдання НДРС. Організація та форми НДРС. Проведення НДРС. Лекція. Семінарські заняття. Лабораторні і практичні заняття. Виробнича практика. Курсовий і дипломний проект. Студентський науковий гурток. Науковий конкурс. Науковий семінар. Студентська наукова конференція. Підведення підсумків НДРС.	1,4,5,17	1	

6. ПЕРЕЛІК І СТРУКТУРА СЕМІНАРСЬКИХ/ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

6.1. Структура семінарських занять

Заняття 1.

Тема: Розробка професійно-кваліфікаційної моделі художника-живописця.

Питання, що виносяться для обговорення:

- 1. Роль і призначення професійно-кваліфікаційної моделі художника-живописця.
- 2. Структура і зміст професійно-кваліфікаційної моделі.
- Проаналізувати психолого-педагогічні та соціальні аспекти підвищення якості підготовки фахівців – живописців.
- Проаналізувати зміст освіти в системі підготовки художників-живописців.
- Проаналізувати складові професійної майстерності викладача.
- Проаналізувати якість підготовки кадрів у вищих мистецьких навчальних закладах України.
- З'ясувати мотивацію і стимули відмінного навчання студентів і ефективної роботи викладачів.

Питання для самоконтролю:

1. Концепція підготовки художників у системі мистецької освіти. Зміст мистецької освіти.
2. Професійно-кваліфікаційна модель спеціаліста (загальні вимоги до кваліфікації педагогічних кадрів).

Рекомендована література: 10, 16, 29, 34, 37

Заняття 2.

Тема: Складання індивідуального навчального плану викладача.

Питання, що виносяться для обговорення:

- Роль і призначення навчального плану.
- Структура і зміст навчального плану викладання мистецьких дисциплін.
- Порядок складання навчального плану.

Питання для самоконтролю:

1. Робочий час викладачів вищих навчальних закладів.
2. навчальне навантаження викладача.
3. Види навчальних занять, що входять до навчального навантаження науково-педагогічного працівника відповідно до його посади.
4. Планування робочого часу викладачів в індивідуальному робочому плані.
5. Графік робочого часу викладача.
6. Методична, наукова й організаційна робота викладачів.

Рекомендована література: 2, 5, 7, 9

Заняття 3.

Тема: Розробка модульно-рейтингової програми викладання навчальної дисципліни «Живопис».

Питання, що виносяться для обговорення:

- Роль і призначення навчальної програми.
- Структура і зміст робочої програми.
- Порядок складання робочої програми дисципліни.

Питання для самоконтролю:

Навчальна програма як нормативний документ.

Типові навчальні програми.

Два способи побудови навчальних програм.

Структурні складові робочої навчальної програми дисципліни.

Рекомендована література: 3,18,21,22,26

Заняття 4.

Тема: Складання індивідуального навчального плану викладача:

Питання, що виносяться для обговорення:

- Роль і призначення графіка роботи викладача.
- Вимоги щодо організації праці викладача.
- Структура і зміст індивідуального графіка роботи викладача.
- Порядок складання індивідуального графіка роботи викладача.
- Розробка і складання індивідуального графіка роботи викладача:

Питання для самоконтролю:

Робочий час викладачів вищих навчальних закладів. Навчальне навантаження викладача.

Види навчальних занять, що входять до навчального навантаження науково-педагогічного працівника відповідно до його посади.

Планування робочого часу викладачів в індивідуальному робочому плані.

Графік робочого часу викладача.

Методична, наукова й організаційна робота викладачів.

Рекомендована література: 39,40,42,43

Заняття 5.

Тема: Підготовка і читання лекції.

Питання, що виносяться для обговорення:

- Лекція, її функції і класифікація.
- Композиційна структура лекції.
- Етапи підготовки до лекції.
- Критерії оцінки лекційної майстерності.

Питання для самоконтролю:

1. Лекція, її функція і класифікація.
2. Етапи підготовки лекції та композиційна структура доповіді.
3. Етапи підготовки лекції.
4. Поділ лекцій за змістом і формою представлення інформації.
5. Критерії оцінювання лекторської майстерності.
6. Підготовка оратора до лекційного виступу.

Рекомендована література: 2,8,13,15

6.2. Педпрактика

1. Організаційна робота.

№	Зміст роботи студента практиканта	Отриманий результат
1.	Настановча конференція.	Запис у щоденнику.
2.	Складання індивідуального плану роботи студента-практиканта.	Індивідуальний план роботи.
3.	Відвідання зборів старостату.	Записи у щоденнику.
4.	Відвідання зборів кафедри.	Запис у щоденнику.
5.	Ведення щоденника психолого-педагогічних спостережень. Щоденне підведення підсумків дня.	Щоденник.
6.	Консультація викладача-методиста.	Запис зауважень методиста.
7.	Написання звіту.	Звіт.
8.	Залік – усна співбесіда, перевірка документації.	Відмітка у щоденнику і заліковій книжці.
9.	Звітна конференція.	План-конспект виступу у щоденнику.

2. Навчальна та науково-дослідна робота кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та декоративно-прикладного мистецтва.

№	Зміст роботи студента-практиканта	Отриманий результат
1.	Відвідання засідань кафедр образотворчого мистецтва, дизайну та декоративно-прикладного мистецтва.	Запис у щоденнику /порядок денний. План-конспект.
2.	Ознайомлення і аналіз документації кафедри: <ul style="list-style-type: none"> - План роботи кафедри. - Штатний розклад та кадровий паспорт кафедри. - Навчальні та робочі програми з усіх дисциплін кафедри. - Перелік спецкурсів та спецсемінарів, їх зміст. - Індивідуальні плани роботи викладачів. - Протоколи засідань кафедри. - Звіти кафедри за навчальний рік. 	Аналіз плану. Аналіз документів. Аналіз документів у щоденнику. Опис у щоденнику. Аналіз у щоденнику. Запис у щоденнику. Запис у щоденнику.
3.	Консультація методиста	Запис зауважень методиста

3. Аудиторна навчальна робота. Лекційна робота.

№	Зміст роботи студента практиканта	Отриманий результат
1.	Відвідання і конспектування лекцій викладачів /5 лекцій/	Конспект лекцій.
2.	Аналіз і обговорення відвіданих лекцій.	Аналіз у щоденнику.
3.	Підготовка до лекцій.	Тексти лекцій (не менше двох)
4.	Проведення лекцій з фахових дисциплін /2 лекції, одна залікова/.	Самоаналіз.
5.	Обговорення прочитаних лекцій на зборах кафедри у присутності студентів-практикантів.	Протокол обговорення.
6.	Взаємовідвідування та обговорення залікових лекцій студентів-практикантів /2 лекції/.	Конспект лекції.
7.	Консультація методиста.	Запис зауважень.

4. Семінарські та лабораторно-практичні заняття.

№	Зміст роботи студента практиканта	Отриманий результат
1.	Відвідання практичних та семінарських занять викладачів провідної кафедри /4 занять/.	Конспекти.
2.	Аналіз та обговорення відвіданих семінарських та практичних занять.	Запис у щоденнику.
3.	Підготовка до проведення семінарських та практичних занять /2 заняття, з яких одне залікове/.	Плани-конспекти.
4.	Проведення семінарських та практичних занять /2 заняття, з яких 1 залікове/.	Самоаналіз занять.
5.	Обговорення залікового завдання.	Протокол.
6.	Взаємовідвідання занять студентів-практикантів /2 заняття/	Конспекти занять.
7.	Обговорення відвіданих залікових занять студентів-практикантів	Аналіз занять у щоденнику.
8.	Консультація методиста.	Запис зауважень методиста

5. Позааудиторна навчальна та науково-дослідна робота студентів. Позааудиторна виховна робота.

№	Зміст роботи студента практиканта	Отриманий результат
1.	Ознайомлення з організацією самостійної роботи студентів на провідній кафедрі /наявність тем для самостійного опрацювання, методичне забезпечення, форми самостійної роботи та інше/.	Аналіз у щоденнику.
2.	Ознайомлення з організацією індивідуальної роботи студентів /графіки занять, тематика індивідуальної роботи, форми і методи роботи, види виконуваних студентами робіт/ Зміст роботи студента практиканта.	Аналіз у щоденнику.
3.	Ознайомлення з організацією науково-дослідної роботи студентів: види, форми, індивідуально-творчі завдання. - Реферати / розкрити сутність на основі науково-методичної літератури. Методика підготовки рефератів. - Аналіз одного реферату. Написання рецензії. - Курсові роботи /розкрити сутність та методику підготовки на основі науково-методичної літератури/ - Аналіз однієї курсової роботи. Написання рецензії. - Дипломні роботи. Вивчення науково-методичної літератури. - Ознайомлення з тематикою дипломних робіт, звітністю. Написання рецензії на одну дипломну роботу.	Конспекти опрацьованої літератури Рецензія на реферат Конспекти науково-методичної літератури Рецензія Конспекти науково-методичної літератури Рецензія
4.	Робота позааудиторних наукових факультативів. Відвідання занять факультативу. Виступ з доповіддю.	Записи у щоденнику. Доповідь.
5.	Організація профільної підготовки. Особливості викладання різних предметів.	Записи у щоденнику.
6.	Консультація методиста.	Запис зауважень методиста

6. Позааудиторна виховна робота.

№	Зміст роботи студента практиканта	Отриманий результат
1.	Вивчення системи роботи куратора - Ознайомлення з планом роботи куратора. - Відвідання виховних заходів, які проводив куратор. - Аналіз та обговорення відвіданих виховних заходів.	Ксерокопія плану та його аналіз. Плани-конспекти. Аналіз у щоденнику.
2.	Вивчення позааудиторної виховної роботи на факультеті. Ознайомлення з планом виховної роботи проректора з виховної роботи.	Ксерокопія плану, його аналіз.
3.	Знайомство з академічною групою. Визначити: - Педагогічну спрямованість студентів /Розробити анкети – 5-6 питань, провести анкетування, обробити результати/. - Наявність активу, референтних груп, лідерів /формальних і неформальних/. - Пізнавальні інтереси студентів /анкетування/. - Творчі здібності і творчу спрямованість студентів. Розробити анкети /5-6 питань/.	Анкети, результати анкетувань. Соціометрія. Анкети, результати анкетувань. Анкети, результати анкетувань.
4.	Підготовка виховних заходів для певної академічної групи	Сценарії заходів.
5.	Проведення виховних заходів у академічній групі. Один захід заліковий.	Методика розробки.
6.	Аналіз і обговорення проведених заходів.	Протокол обговорення.
7.	Відвідання двох залікових виховних заходів студентів-практикантів.	Плани-конспекти заходів.
8.	Участь у обговоренні проведених залікових заходів студентів-практикантів.	Аналіз у щоденнику.
9.	Написання психолого-педагогічної характеристики академічної групи.	Психолого-педагогічна характеристика.
10.	Консультації методиста.	Запис у щоденнику

Основні звітні документи:

1. Індивідуальний план роботи студента-практиканта.
2. Щоденник психолого-педагогічних спостережень, в якому у хронологічній послідовності фіксувати виконання всіх видів роботи, відповідних до змісту педагогічної практики.
3. Звіт студента практиканта.
4. Відгук-характеристика на студента-практиканта.
5. Текст залікової лекції
6. Протокол обговорення залікової лекції
7. Сценарій залікового виховного заходу.
8. Протокол обговорення залікового виховного заходу.

7. ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ / ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна/індивідуальна робота студентів над дисципліною передбачає:

- опрацювання прослуханого лекційного матеріалу;
- опрацювання джерел рекомендованої літератури з дисципліни;
- вивчення питань, що винесені на самостійне опрацювання;
- підготовка до проведення етапів пед. практики, складання індивідуального плану практиканта, написання щоденника та звіту практиканта, сценарію залікового виховного заходу тощо.

Перелік питань, що виносяться на самостійне опрацювання

Тема	Питання
Європейська освітня інтеграція.	Ознайомитися з основними документами щодо співробітництва України і Євросоюзу.
Особливості систем вищої мистецької освіти у країнах Європи.	Ознайомитися з принципами побудови системи вищої освіти США, Англії, Франції, Італії та інших країн.
Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти.	Ознайомитися з вимогами Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).
Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти.	Вивчити удосконалення змісту вищої освіти за Болонськими стандартами.
Адаптація вищої освіти України до вимог болонського процесу.	Ознайомитися із змістом Закону України «Про вищу освіту» .
Адаптація вищої освіти України до вимог болонського процесу.	Вивчити нормативні та інструктивні матеріали Міністерства освіти та науки України щодо впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ЗВО.
Навчально-методичний комплекс за спеціальністю «Образотворче мистецтво». Освітньо-професійна програма.	Розробити модульно-рейтингову програму дисципліни «Живопис» за вимогами ECTS.
Структурно-логічна схема підготовки фахівців зі спеціальностей. Державний стандарт освіти. Навчальний план.	Розробити структурно-логічні схеми підготовки фахівців зі спеціальності «Образотворче мистецтво».
Державний стандарт освіти. Навчальний план.	Скласти навчальний план підготовки фахівців за спеціальністю «Образотворче мистецтво» (за стандартами ECTS).

Структура педагогічної системи у вищому навчальному закладі. Закономірності процесу навчання у мистецькому навчальному закладі. Принципи навчання.	Розробити модель якості підготовки спеціалістів: кваліфікаційні характеристики, критерії оцінювання.
Навчально-методичний комплекс за спеціальністю «Образотворче мистецтво».	Розробити навчально-методичний комплекс дисципліни «Живопис» за вимогами Болонської системи.
Методичні основи організації тестового контролю знань студентів.	Розробити систему контролю за навчально-творчою діяльністю студентів.
Методичні основи організації тестового контролю знань студентів.	Розробити рейтингову модель оцінювання навчально-творчої діяльності студентів.
Організація практичної підготовки майбутніх спеціалістів. Виробнича практика. Стажування студентів магістратури.	Розробити професійну модель викладача XXI ст.
Адаптація вищої освіти України до вимог болонського процесу.	Розробити часткову методику викладання дисципліни «Профмайстерність» (для спеціалізації «Живопис» за стандартами ECTS.
Структура педагогічної системи у вищому навчальному закладі.	Вивчити структуру педагогічної системи навчального процесу у вищому мистецькому навчальному закладі.
Освітньо-кваліфікаційна характеристика. Структурно-логічна схема підготовки. Державний стандарт освіти. Навчальний план.	Вивчити показники якості підготовки спеціалістів: кваліфікаційні характеристики, критерії оцінки якості навчання.
Методичні основи організації тестового контролю знань студентів.	Вивчити диференціацію контролю знань, умінь, навичок студентів.
Роль кафедри в управлінні навчальним процесом. Навчальна, методична, наукова робота кафедри. Завдання завідувача кафедрою. Завдання викладацького складу .	Вивчити навчально-методичну документацію кафедри: нормативну, планову, методичну, навчальну, звітно-інформаційну.
Методика читання лекцій.	Розробити частково лекційний матеріал до фахових навчальних дисциплін (на вибір студента).

8. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

8.1. Форми контролю навчальної роботи

До контрольних заходів з дисципліни відносяться:

- для студентів денної форми навчання – поточний, проміжковий та підсумковий контроль;
- для студентів заочної форми навчання – підсумковий контроль.

№ п/п	Змістовний модуль	Форми контролю					
		поточний		проміжний		підсумковий	
		д.ф.н.	з.ф.н.	д.ф.н.	з.ф.н.	д.ф.н.	з.ф.н.
1	ЗМ 1. 1.Європейська освітня інтеграція.	Поточне усне опитування, поточний контроль		ККР			
2	ЗМ 2. Дидактичні основи педагогічного процесу.	Поточне усне опитування, поточний контроль				ККР	
3	ЗМ 3. Методичні основи викладання мистецьких дисциплін.	Поточне усне опитування, поточний контроль		ККР			
4	ЗМ 4. Методологічні основи активізації навчального процесу у вищих мистецьких закладах.	Поточне усне опитування, поточний контроль,				екзамен	

8.2. Поточний та проміжні контролю

Поточний контроль студентів з дисципліни відображає поточні навчальні досягнення студента в освоєнні програмного матеріалу дисципліни. Поточний контроль здійснюється переважно у аудиторний час і передбачає опитування з метою визначення рівня теоретичної підготовки до занять.

Проміжний контроль проводиться після завершення усіх видів навчальної роботи з відповідних змістовних модулів, а саме:

1. Перший проміжний контроль здійснюється після завершення аудиторних занять із 1 змістовного модуля.
2. Другий проміжний контроль проводиться після завершення аудиторних занять із 2 змістовного модуля.
3. Третій проміжний контроль здійснюється після завершення аудиторних занять із 3 змістовного модуля.
4. Четвертий проміжний контроль проводиться після завершення аудиторних занять із 4 змістовного модуля.
5. П'ятий проміжний контроль проводиться після проходження всіх етапів педагогічної практики.

8.3. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену для студентів як денної, так і заочної форми навчання.

Питання, які виносяться на екзамен:

1. Пріоритетні напрями державної політики щодо розвитку вищої освіти в Україні.
2. Заходи з реформування системи освіти в Україні.
3. Комплекс нормативних документів щодо розроблення складових системи стандартів вищої освіти в Україні.
4. Європейський простір вищої освіти.
5. Особливості систем вищої освіти у країнах Європи, у США та Японії.
6. Історичні етапи розвитку Болонського процесу.
7. Болонська декларація міністрів освіти європейських країн.
8. Розвиток Болонського процесу.
9. Причини запровадження Болонського процесу.
10. Мета Болонського процесу.
11. Принципи Болонського процесу.
12. Основні етапи входження України до Болонського процесу.
13. Відмінності національної системи освіти від Європейської.
14. Зміст Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).
15. Адаптація вищої освіти України в Європейський освітній простір.
16. Педагогіка, предмет та розвиток науки
17. Педагогічна система.
18. Закони і закономірності педагогіки.
19. Принципи навчання.
20. Індивідуалізація навчання.
21. Структура вищої освіти.
22. Освітні і освітньо-кваліфікаційні рівні
23. Практичне заняття, його мета, функції і структура.
24. Організація проведення практичного (семінарського) заняття.
25. Критерії оцінювання якості проведення практичних занять.
26. Контроль, його мета і функції.
27. Види контролю (поточний, проміжний, підсумковий).
28. Розроблення екзаменаційних білетів і питань до заліків.
29. Підготовка і організація проведення іспит й заліку.
30. Критерії оцінювання знань студентів.
31. Мета і завдання курсового і дипломного проектування.
32. Структура курсового й дипломного проекту. Вимоги до оформлення курсових і

- дипломних проектів.
33. Організація роботи студента над курсовим і дипломним проектом.
 34. Організація захисту курсових і дипломних проектів.
 35. Мета і завдання практичної підготовки студентів.
 36. Види практик, особливості їх проведення.
 37. Організація проведення стажування магістрів.
 38. Організація захисту звітів з виробничої практики.
 39. Мета і завдання самостійної роботи студентів.
 40. Форми самостійної роботи студентів.
 41. Управління самостійною роботою студентів.
 42. Індивідуалізація самостійної роботи студентів.
 43. Форми індивідуальної роботи студентів.
 44. Система вищих навчальних закладів України.
 45. Основні положення кредитно-модульної системи та наслідки її впровадження.
 46. Навчально-методичний комплекс і його складові.
 47. Освітньо-професійна програма (ОПП) підготовки спеціалістів.
 48. Освітньо-професійна характеристика (ОПХ) фахівця.
 49. Навчальний план, його структура і порядок реалізації.
 50. Графік навчального процесу, його роль і порядок складання.
 51. Навчальна програма. Види навчальних програм.
 52. Робоча навчальна програма та її складові.
 53. Тематичний план, його зміст і порядок затвердження.
 54. Навчальне навантаження викладача і його види.
 55. Структура робочого часу викладача.
 56. Графік робочого часу викладача, порядок його розроблення.
 57. Зміст навчальної, методичної і наукової роботи кафедри.
 58. Функції завідувача і викладацького складу кафедри.
 59. Функції і права куратора академічної групи.
 60. Участь викладачів кафедри в контролі за якістю навчально-виховного процесу.
 61. Форми активізації навчального процесу.
 62. Дидактичні засоби активізації процесу навчання.
 63. Педагогічні освітні технології.
 64. Соціологізаторська і біхевіористська педагогіка.
 65. Програмоване навчання.
 66. Суб'єкт-суб'єктні відносини в навчальному процесі.
 67. Проблемно-пошукові методи навчання.
 68. Проблемне навчання та його організація.
 69. Дистанційне навчання.
 70. Характерні риси дистанційної освіти.
 71. Технології дистанційного навчання.
 72. Вимоги до викладачів при організації дистанційного навчання.
 73. Порівняльна характеристика традиційного і дистанційного навчання.

9. ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

9.1. Розподіл балів, що присвоюються студентам з дисципліни

Поточне тестування	Пед. практика	Екзамен	Сума
до 30	до 50	до 20	100

9.2. Критерії оцінювання знань студента

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється відповідно до 100-бальної шкали оцінювання. Підсумкова оцінка з дисципліни у балах переводиться у чотирибальну національну шкалу.

Таблиця переведення підсумкової оцінки у національну шкалу

100 бальна шкала	Європейська шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A (відмінно)	Відмінно
82-89	B (дуже добре)	Добре
74-81	C (добре)	
64-73	D (задовільно)	Задовільно
60-63	E (достатньо задовільно)	
35-59	FX (з правом перескладання)	Незадовільно
0-34	F (без права перескладання)	

FX – означає “незадовільно” – необхідно виконати певну додаткову роботу для успішного складання; – F – означає “незадовільно” - необхідна значна подальша робота.

Критерії оцінювання аудиторної роботи на семінарах-бесідах 1-3:

- повнота розкриття питань;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язування тестових і практичних задач;
- вміння самостійно готувати матеріал;
- інші.

Критерії оцінювання індивідуальної роботи на семінарному занятті 4:

- грамотність і глибина аналізу, цілісність, системність, логічність;
- уміння робити порівняння, висновки;
- рівень презентації результатів аналізу (логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, рівень застосування мультимедійних засобів).

Критерії оцінювання знань студента на екзамені наступні:

- 90-100 балів – за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв’язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання;

- 82-89 балів – за ґрунтовні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки; аргументовані відповіді на поставлені запитання;
- 74-81 балів – за міцні знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язування тестових і практичних задач;
- 64-73 балів – за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді;
- 60-63 балів – за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання;
- 00-59 балів – за незнання навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, незнання основних фундаментальних положень.

Підсумкова оцінка з дисципліни у балах переводиться у чотирибальну національну шкалу.

10. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять

Здобувачам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них пояснюється теоретичний та практичний матеріал. Сам факт відвідування лекцій та практичних фіксується, але не оцінюється. Система оцінювання орієнтована на отримання оцінок за засвоєння теоретичних знань, практичних умінь та навичок, а також на стимулювання активності здобувача на заняттях.

Поведінка в аудиторіях

Очікується, що всі здобувачі вищої освіти дотримуватимуться правил поведінки в аудиторії на засадах взаємоповаги.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні про академічну доброчесність у Закарпатській академії мистецтв¹.

¹ http://www.artedu.uz.ua/doc-files/norm_dok/pol_dobro.pdf.

11. ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

11.1. Методичне забезпечення

1. Положення про організацію освітнього процесу в Закарпатській академії мистецтв (затверджене Вченою радою ЗАМ 8.10.2020, протокол №2) / http://www.artedu.uz.ua/doc-files/norm_dok/pol_org_osvit_proc.pdf
2. Положення про систему оцінювання результатів навчання студентів Закарпатської академії мистецтв (затверджене Вченою радою ЗАМ 29.08.2016, протокол №1) / http://www.artedu.uz.ua/doc-files/navch_proc/ocin_result.pdf.
3. Положення про академічну доброчесність у Закарпатській академії мистецтв (затверджене Вченою радою ЗАМ 21.03.2019, протокол №7) / http://www.artedu.uz.ua/doc-files/norm_dok/pol_dobro.pdf.
4. Методичні поради та програма вивчення курсу «Методика викладання в ЗВО» для студентів денної та заочної форм навчання спеціальностей 022 Дизайн, 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація / Укладач: Волощук А.В. – Ужгород: ЗАМ, 2022. – 32 с.

11.2. Рекомендована базова література

1. Авдєєнко А.П. Інтенсифікація навчального процесу та організація самостійної роботи студентів / А.П.Авдєєнко, Л.В.Дементій, О.С.Поляков / Проблеми освіти. – К.-2001. -Вип.24. – 211 с.
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти в Україні: Історія, Теорія: Підручник / А.М. Алексюк. – К.: Либідь, 1998. – 560 с.
3. Бабанский Ю.К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса / Ю.К. Бабанский. – М., 1982. – 256с.
4. Барбашова І.А Дидактика: навч. посібник для студентів ВНЗ / І.А. Барбашова. – 2-е видання. – Донецьк: Ландон-XXI, 2011. – 228 с.
5. Барбашова І.А Загальні основи педагогіки: навч. посібник для студентів ВНЗ / І.А. Барбашова. – 2-е видання. – Донецьк: Ландон-XXI, 2011. – 126 с.
6. Бондар В. Дидактика: підручник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Либідь, 2005. – 252 с.
7. Вишневський О І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навч. посіб. / О. І. Вишневський . - Вид. 3-є, доопрац. і допов. – К. : Знання, 2008. – 568 с.
8. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : навч. посіб. / С.С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 320 с.
9. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / С.С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 398 с .
10. Голік О.Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект: Навч. посібник – Донецьк: Вид-во "Ноулідж" , 2010. – 242 с.
11. Застосування телекомунікаційних засобів у навчальному процесі (психолого-педагогічні аспекти): навчально-методичний посібник / авт. кол.; за ред. М.Л. Смульсон. – К.: Педагогічна думка, 2008. – 256 с.
12. Зеленський К.В. Рейтинг як форма індивідуального підходу до всебічного розвитку особистості / К.В. Зеленський, В.І. Козак, О.В. Синишин / Нові технології навчання. – К. – 2001. – Вип. 30. – 201 с.
13. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи. – К.: Знання, 2009. – 387 с.

14. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник. - К.: Знання, 2005. – 48 с.
15. Максимюк С.П. Педагогіка: навч. посібник / С.П. Максимюк. – К.: Кондор, 2009. – 670 с.
16. Мистецтво бути викладачем: Практ. посіб. / А. Брінклі, Б. Десанте, М. Флегм та ін. За ред. О.І. Сидоренка. – К.: Навчально-методичний центр „Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні”. – 2003. – 144 с.
17. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник. - К.: ЧП, 2007. – 211 с.
18. Слєпкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. / З. Слєпкань – К., 2000. – 170 с.

11.3. Рекомендована допоміжна література

1. Малафійк, І. В. Дидактика : навч. посіб. / І. В.Малафійк. - К. : Кондор, 2005. - 400 с.
2. Подласий І.П. Педагогіка.- М.: ВЛАДОС, 2002.- 569 с.
3. Слєпкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі.- К., 2000.
4. Теория и практика семестрово-блочного режима и 12-бального оцєніванія знаній учасників – Запорожє: Просвіта, 2000.
5. Цокур О.Я. Педагогіка вищої школи: Навчально- метод.посібник. Випуск 1. Основи наукового педагогічного дослідження / За ред. Панькова А.І. - Одеса, 2002 - 424 с.
6. Щєкатунова, Г. Моніторинг педагогічних нововведєнь / Г. Щєкатунова // Рідна школа. - 2009. - № 4. - С. 14-17.
7. Щєрбань П. М. Прикладна педагогіка.- К.: Вища школа, 2002.- 212
8. Ярошук Л.Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти: Навчальний посібник. – Луцьк, 2010. – 308с.
9. Ягупов В. В. Педагогіка: Навч. посібник / В. В. Ягупов. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.
10. Авдєєнко А.П. Інтєнсифікація навчального процесу та організація самостійної роботи студентів /А.П.Авдєєнко, Л.В.Дєментій, О.Є.Поляков; /Проблеми освіти.- К.-2001.-Вип.24. – С. 108-111
11. Вєличко О.Б. Гуманізація освіти та її вплив на становлення особистості студента//Проблеми освіти.-К.-2001.-Вип.24.– С. 25-29.
12. Інформаційні технології і засоби навчання: зб.наук. праць / за ред. В.Ю. Бикова, Ю.О. Жука. – К.: Атіка, 2005. – 272 с.
13. Болонський процес: Документи / Європейський ун-т / З.І. Тимошенко (уклад.). — К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2004. — 169с.
14. Болонський процес: Нормативно-правові документи Болонський процес: Нормативно-правові документи / Європейський ун-т / З.І. Тимошенко (уклад.) З.І. Тимошенко (уклад.) . — К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2004. — 101с.
15. Болонський процес: проблеми реалізації у Львівській комерційній академії: Матеріали наук.-метод. конф.. — Л. : Видавництво Львівської комерційної академії, 2005. — 382с.
16. Лалак Н. Формування професійної компетентності у майбутніх учителів як психолого-педагогічна проблема / Н. Лалак // Рідна школа. - 2009. - № 5-6. - С. 17-20.

17. Нові технології навчання: наук.-метод. зб. - вип. 61 / Ін-т інновац. технологій і змісту освіти МОН України; редкол.: О.П. Гребельник, Я.Я. Боллюбаш, І.А. Шелеста та ін. – К., 2010. – 185с.
18. Щекатунова, Г. Моніторинг педагогічних нововведень [Текст] / Г. Щекатунова // Рідна школа. - 2009. - № 4. - С. 14-17.
19. Уліщенко, Андрій. Розвиток креативних якостей педагога в системі підвищення кваліфікації / А. Уліщенко // Освіта і управління. - 2009. - № 1. - С. 126-130.
20. Вітвицька С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульнорейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С.С. Вітвицька. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
21. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.
22. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник /В. В Каплінський. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 – 224 с.
23. Кузьмінський А. Педагогіка вищої школи: навч. посібник / А. Кузьмінський. – К.: Знання, 2005. – 486 с.
24. Малихін О.В. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьева, Г. І. Матукова. – Сімферополь : Дайфі, 2011. – 270 с.
25. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник. – К.: Академвидав, 2006. – 352 с.

11.4. Інформаційні ресурси

1. Закон «Про вищу освіту» - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон «Про освіту» - <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. <http://194.44.152.155/elib/local/sk702798.pdf>
4. https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf
5. <http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/94/1/Кобаль%20В.І.%20Методика%20викладання%20у%20вищій%20школі%202016%20%281%29%20%281%29.PDF>
6. <http://www.info-library.com.ua/books-book-105.html>
7. <https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=ZGVmYXVsdGRvbWFpbmVjNDUwNTA0ZGU0ZTU5haWxjaGVua28xOTkyfGd4OjQxZmVjNDUwNTA0ZGU0ZTU>